

Richtlijnen voor de MilieuEffectRapportage

Uitbreiding afvalverbrandingsinstallatie GDA A'dam

24 juni 2002

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. HOOFDPUNTEN DE RICHTLIJNEN.....	3
3. DOEL EN BESLUITVORMING.....	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	5
4.1 Voornemen.....	5
4.2 Alternatieven.....	5
4.3 Varianten.....	5
4.4 Nulalternatief	6
4.5 Meest milieuvriendelijk alternatief.....	6
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN MILIEUGEVOLGEN	
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	6
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	6
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	7
9. VORM EN PRESENTATIE.....	7
10. SAMENVATTING VAN HET MER.....	7

BIJLAGEN

1. Kennisgeving in Staatscourant nr. 42 d.d. 28 februari 2002
2. Lijst van inspraakreacties en adviezen

INLEIDING

De Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking van de gemeente Amsterdam heeft het voornemen de bestaande afvalverbrandingsinstallatie met een capaciteit van 800.000 ton afval per jaar uit te breiden met een extra capaciteit van 500.000 ton stedelijk afval per jaar. Onder stedelijk afval wordt verstaan huishoudelijk afval en bedrijfsafval dat op huishoudelijk afval lijkt met een stookwaarde van gemiddeld 10 MJ/kg. Het voornemen is de capaciteit uit te breiden met een roosteroven waarin het afval integraal wordt verbrand zonder mechanische voorscheiding. Ten behoeve van de besluitvorming over dit voornemen tot uitbreiden van de bestaande verbrandingsinstallatie moet een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld op grond van het Besluit milieueffectrapportage, Staatsblad 1994, nummer 540 (laatstelijk gewijzigd bij besluit van 7 mei 1999, Staatsblad 1999, nummer 224. Bevoegd gezag in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) is Rijkswaterstaat, directie Noord-Holland. Bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) zijn Gedeputeerde Staten van Noord-Holland.

De op te stellen MER zal voornamelijk gaan over de uitwerking voor een zogenaamde hoogrendements AVI. Daarnaast zal ook het "maximaal PPF scenario en het "maximaal RDF scenario" moeten worden beschreven.

De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 28 februari 2002, nummer 42. Bij brief van 21 februari 2002 is de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport.

Het richtlijnadvies is vervolgens opgesteld door de Commissie en op 9 mei 2002 door ons ontvangen. Het doel van dit advies is om ons aan te geven welke informatie het MER ten minste zou moeten bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in onze besluitvorming mee te wegen. Bij de opstelling van het advies is rekening gehouden met de reactie van de Milieufederatie Noord-Holland en de Vereniging onderzoek Flora en Fauna. Wij sluiten ons aan bij het richtlijnadvies en het is dan ook grotendeels overgenomen in deze richtlijnen voor de MER.

De startnotitie bevatte al veel en goede informatie. Ook geeft de startnotitie voor veel onderdelen al duidelijk en goed aan wat in het MER aan de orde zal moeten komen. Deze richtlijnen richten zich op die onderwerpen die in het MER aanvulling of een andere aanpak behoeven dan in de startnotitie is beschreven. Voor alle niet genoemde onderwerpen is de in de startnotitie voorgestelde aanpak de richtlijn voor het MER.

HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

Volgens het beleid zoals neergelegd in het recent door het Kabinet bekend gemaakte ontwerp Landelijk Afvalbeheersplan zal tot 1 juli 2003 een vergunning voor het voornemen alleen kunnen worden verleend bij een energierendement hoger dan 30%. De capaciteitstoets zal na alle waarschijnlijkheid niet meer behoeven te worden uitgevoerd. De zekerheden en onzekerheden bij het halen van het benodigde energierendement dienen uitvoerig aan de orde te komen. Aandachtspunten zijn het verwachte functioneren van innovatieve technieken en de aanwezigheid van voldoende koelwater. Het een en ander dient getoetst te worden aan het binnenkort te verwachten resultaten van een onderzoek naar de koelcapaciteit van het Noordzeekanaal door Rijkswaterstaat.

De verwachte milieuprestaties van het voornemen moeten worden vergeleken met de twee alternatieven waarvoor in het Landelijk Afvalbeheersplan een beleidsmatige voorkeur wordt uitgesproken, respectievelijk:

Het 'maximaal PPF'scenario'¹: na afscheiden van het PPF, wordt het afval gescheiden in RDF en ONF². Het RDF wordt verbrand in een roosteroven of een wervelbedoven. Het ONF wordt vergist, waarbij het Vagron-concept uitgangspunt is.

Het 'maximaal RDF'scenario: na verwijdering van ferro en non-ferro, wordt het restafval gecomposteerd. Na compostering wordt een scheiding aangebracht tussen inert materiaal en overig materiaal. Het overig materiaal ('Troekenstabilat') wordt verbrand in een roosteroven of in een wervelbedoven.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en derhalve verdient het bijzondere aandacht.

DOEL EN BESLUITVORMING

Volgens het beleid zoals neergelegd in het recent door het Kabinet bekend gemaakt ontwerp Landelijk Afvalbeheersplan geldt voor het voornemen tot 1 juli 2003 een zogenaamd 'moratorium': vergunning voor het voornemen wordt niet verleend, tenzij het energierendement ervan aantoonbaar groter dan 30% is (volgens de EPM-formule). Los hiervan is het energierendement een van de voornaamste milieuaspecten van het voornemen. Informatie hierover is daarmee met of zonder moratorium een van de hoofdpunten in het op te stellen MER.

Het energierendement van de bestaande afvalverbranding is ca. 22%. Onder het moratorium moet dit in de nieuwe installaties dus substantieel hoger zijn. Volgens de startnotitie wordt de beoogde rendementsverbetering vooral bereikt door het toepassen van herverhitting van stoom na de eerste turbinetrap. Dit is een techniek die al ingevoerd is bij elektriciteitscentrales, maar innovatief is bij afvalverbranding. De zekerheden en onzekerheden moeten beschreven worden bij het toepassen van deze techniek en de relatie van onzekerheden met de beoogde rendementsverbetering. Met andere woorden, er dient aan gegeven te worden hoe zeker het is dat deze techniek in de praktijk voldoende zal functioneren. Daarnaast moet tevens aan de orde komen welke bedreigingen er zijn voor de beoogde rendementsverbetering. Ook dient het gebruik van koelwater aan de orde te komen. Het voornemen is hiervoor water uit het Noordzeekanaal te gebruiken. De capaciteit die dit kanaal biedt wordt echter voor een belangrijk deel al gebruikt. Beschreven dient er te worden in hoeverre onder alle omstandigheden voldoende koelcapaciteit voorhanden zal zijn en aangegeven dient te worden of er een kans is dat een koeltoren noodzakelijk zal zijn onder normale dan wel uitzonderlijke omstandigheden zoals een zeer droge of warme zomer. Het energetisch rendement van het voornemen is bij gebruikmaking van een koeltoren belangrijk lager dan met gebruik van koelwater. Op dit moment voert Rijkswaterstaat een studie uit naar de koelcapaciteit van het Noordzeekanaal. Houdt met het beschrijven rekening met deze informatie, de koelmogelijkheden en de gevolgen voor het rendement van de installatie. Voor het voornemen zal een verklaring van geen bedenkingen van de Minister van VROM nodig zijn. Bij zijn overwegingen zal de minister onder andere een capaciteitstoets uitvoeren. De noodzakelijke informatie dient in het MER te worden opgenomen. Dat wil zeggen, onderbouw de capaciteit van de voorgenomen uitbreiding in relatie tot het aanbod van het te verbranden afval.

¹ PPF: papier/kunststoffractie

² RDF: Refuse Derived Fuels; ONF: Organische Natte Fractie

VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Voornemen

De samenstelling van het te verbranden afval zal mede van invloed zijn op het energierendement, de emissies en het restafval van verbrandings- en eventuele voorbewerkingsopties. De samenstelling en acceptatiecriteria dienen echter uitvoerig in het MER aan de orde te komen en de wijze waarop deze criteria zullen worden gehandhaafd. Op deze samenstelling wordt in de startnotitie weinig ingegaan. Beschrijf het voornemen, alternatieven, effecten en reststoffen in het licht van de te verwachten bandbreedte in de samenstelling van het te verbranden afval.

Alternatieven

Volgens de startnotitie zullen in het MER geen alternatieven voor integrale verbranding in een roosteroven worden uitgewerkt. In het ontwerp Landelijk Afvalbeheersplan is gesteld dat er twee reële alternatieven zijn voor het voornemen: scheiding van het integrale afval in deelstromen die vervolgens separaat worden verwerkt, en compostering van het afval voordat het wordt verbrand. Het ontwerpplan spreekt zelfs een lichte voorkeur uit voor deze alternatieven omdat hiervan een beter energetisch rendement wordt verwacht. De alternatieven worden in de praktijk ook al toegepast in Nederland (VAM) en Duitsland. Deze zijn daarmee voor de besluitvorming over de vergunningverlening reële alternatieven. Het voornemen moet in het MER met deze alternatieven worden vergeleken.

Meer in detail gaat het om een vergelijking tussen de milieuprestaties van het voornemen met:

- het 'maximaal PPF'scenario: na afscheiden van het PPF, wordt het afval gescheiden in RDF en ONF. Het RDF wordt verbrand. Hierbij is een wervelbedoven een alternatief voor een roosteroven. Het ONF wordt vergist, waarbij het Vagron-concept uitgangspunt is;
- het 'maximaal RDF'scenario: na verwijdering van ferro en non-ferro, wordt het restafval gecomposteerd. Na compostering wordt een scheiding aangebracht tussen inert materiaal en overig materiaal. Het overig materiaal ('Troekenstabilat') wordt verbrand. Hierbij is een wervelbedoven een alternatief voor een roosteroven.

De alternatieven dienen zo ver mogelijk als nodig is te worden uitgewerkt om een vergelijking op de belangrijkste milieuaspecten te kunnen maken. Bij deze vergelijking kan voor een belangrijk deel gebruik worden gemaakt van de vergelijkingen zoals deze al zijn gemaakt in het MER voor het Landelijk Afvalbeheersplan.

Wij wijzen erop dat - in aanvulling op het MER - door het Afvaloverlegorgaan (AOO) ook een vergelijking is gemaakt tussen de genoemde alternatieven en een integrale roosterovenverbranding met een energierendement van 30%. Deze vergelijking is bij het AOO op te vragen.

Indien het desalniettemin nodig zou blijken om nieuwe levenscyclusanalyses uit te voeren, kunnen deze worden beperkt tot een doorrekening op de belangrijkste milieuthema's voor afvalverbranding: abiotische uitputting, versterking broeikas-effect, terrestrische eco-toxiciteit en verzuring.

Varianten

In de startnotitie worden de volgende drie te onderzoeken varianten voor verbetering van het energierendement genoemd: Hoog rendement, Verbeterd rendement en Conventioneel rendement.

Niet duidelijk is of alle drie deze varianten de benodigde 30% procent energierendement kunnen halen. Dit dient uitvoerig in het MER aan de orde te komen. Beschrijf hierbij de belangrijkste verschillen tussen de varianten. Ook dient te worden aangegeven welk aandeel in de beoogde rendementsverbetering wordt bereikt door het nuttig gebruik maken van restwarmte.

Volgens de startnotitie zal het belangrijkste verschil tussen de variant 'Hoog rendement' en de 'Verbeterd rendement' de kosteneffectiviteit zijn. De 'Hoog rendement' variant zal *alle* technische mogelijkheden om het energierendement te verbeteren omvatten, de 'Verbeterd rendement' variant alleen de meest kosteneffectieve. Het verdient aanbeveling in het MER de kostenoverwegingen om technische mogelijkheden te laten afvallen te onderbouwen. De afwegingen worden hierdoor belangrijk transparanter.

Nulalternatief

Er is geen reëel nulalternatief dat de doelen van de initiatiefnemer haalt. Daarom kan worden volstaan met het beschrijven van de referentiesituatie (de te verwachten milieukwaliteit in de toekomst in het studiegebied) waarin de voorgenomen uitbreiding niet plaatsvindt.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Uit de vergelijking tussen integrale roosterovenverbranding en voorscheiding met verwerking in deelstromen moet duidelijk worden welke van deze twee alternatieven het meest milieuvriendelijk is. Uitgaande van het best scorende alternatief, moet uit een vergelijking van de varianten voor dit alternatief duidelijk worden welke tot het meest milieuvriendelijk alternatief leidt. Kostenoverwegingen spelen hierbij in principe geen rol. Het verdient wel aanbeveling de kosten van het meest milieuvriendelijk alternatief transparant te maken.

BESTAANDE MILIEUTOESTAND, -GEVOLGEN EN AUTONOME ONTWIKKELING

Beschreven dient te worden in welke mate het voornemen gevolgen kan hebben voor de samenstelling en het uitlooggedrag van resterend bodemas. Indien het voornemen hierop effecten heeft, dienen de consequenties hiervan te worden beschreven voor de mogelijkheden tot hergebruik van het bodemas.

Volgens de startnotitie zal voor de koeling ook gekeken worden naar de variant 'luchtcooling'. De landschappelijke effecten van een eventuele koeltoren dienen te worden beschreven.

De cumulatieve emissies en immissies van uitbreiding en bestaande lijnen (inclusief de voorgenomen zuiveringsslibverbranding) en de gezondheidsaspecten hiervan dienen uitvoerig te worden beschreven.

VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Een vergelijking dient te worden gemaakt van de milieueffecten van de voorgenomen activiteit, de alternatieven onderling én met de referentie. Tevens dient inzicht te worden gegeven in de essentiële punten waarop voornemen en alternatieven verschillen.

LEEMTEN IN INFORMATIE

Er dient een inventarisatie van milieuaspecten te worden uitgevoerd waarvoor geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens.

Deze inventarisatie dient te worden toegespitst op de milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Ook dienen de consequenties van het gebrek aan milieu-informatie te worden beschreven. Daarin dienen de volgende zaken aan de orde te komen:

- welke onzekerheden blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

Evaluatieprogramma

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Rijkswaterstaat directie Noord-Holland zullen bij hun besluiten tot vergunningverlening aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te laten treffen. De Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking dient in het MER een aanzet tot een programma voor dit onderzoek te geven, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven en varianten. Dit dient bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten te worden gedaan. Voor de presentatie wordt aanbevolen om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in bijlagen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Geef in de samenvatting de belangrijkste zaken weer, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste milieueffecten;
- de vergelijking van de alternatieven en varianten;
- de argumenten voor de selectie van het m.m.a. en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGE 1

Haarlem, 15 februari 2002

Publicatie d.d. 28 februari 2002

Staatscourant;
De Echo (editie West en Noord);
Nieuwsblad IJmuiden;
De Zaankanter (editie Zaanstreek);
Het Gezinsblad (editie West).

KENNISGEVING

Startnotitie M.E.R. "Uitbreiding afvalverbrandingsinstallatie met circa 500.000 ton per jaar van de Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking Amsterdam".

Bekendmaking startnotitie Milieu Effect Rapportage (M.E.R.) voor een uitbreiding van de afvalverbrandingsinstallatie (AVI) van de Gemeentelijke Dienst Afvalverwerking Amsterdam.

Om de capaciteit van het afvalverbrandingsproces met circa 500.000 ton per jaar te verhogen is een uitbreiding van de AVI gewenst. Door het bijplaatsen van extra verbrandingslijnen kan de kostprijs verlaagd en het milieurendement worden verhoogd. Er zal gebruikgemaakt worden van de jarenlange ervaring met de huidige installatie en de laatste stand van de techniek met betrekking tot afvalverbranding. Het accent zal liggen op optimale energiebenutting. Hier is derhalve sprake van de ontwikkeling van de zogenaamde 4^e generatie AVI. Daarbij horen o.a. het optimaliseren van het ketelontwerp en het toepassen van nieuwe materialen en technieken. Hierdoor kan ook een hoger energetisch rendement worden gerealiseerd. De voorzieningen van de huidige AVI zullen beter worden benut en zal schaalvoordelen opleveren.

In het M.E.R. zullen o.a. de volgende varianten worden onderzocht:

- 1 Energie optimalisatie:
 - hoog rendement AVI;
 - verbeterd rendement AVI;
 - conventioneel rendement AVI.

- 2 Optimalisatie emissiereductie:
 - naar oppervlaktewater;
 - naar lucht.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Rijkswaterstaat maken het volgende bekend.

Het milieueffectrapport zal worden opgesteld op basis van het MER-besluit 1994. Op 7 mei van 1999 is middels publicatie in het Staatsblad nummer 224, dit besluit gewijzigd en op 6 juli 1999 van kracht geworden. GDA Amsterdam zal uitvoering geven aan art. 7.8a van de Wet milieubeheer.

STARTNOTITIE

Voordat besluiten kunnen worden genomen, dient een M.E.R. te worden opgesteld. De M.E.R.-procedure begint met publicatie van de startnotitie. De startnotitie geeft een uiteenzetting van de voorgenomen activiteit, en geeft informatie ten behoeve van de **richtlijnen**, die door gedeputeerde staten zullen worden opgesteld, voor het op te stellen M.E.R.

RICHTLIJNEN

Een ieder wordt hierbij uitgenodigd mee te denken en opmerkingen te maken die kunnen bijdragen aan de op te stellen richtlijnen voor de inhoud van het M.E.R.

TERINZAGELEGGING

De startnotitie ligt op werkdagen tijdens kantooruren vanaf vrijdag 1 maart 2002 tot 30 maart 2002 ter inzage:

- bij de afdeling Milieubeheer en Bodemsanering van de provincie Noord-Holland, kamer 1136, Houtplein 33 te Haarlem;
- bij de Milieudienst van de gemeente Amsterdam, Weesperplein 4, kamer 502 te Amsterdam;
- bij Rijkswaterstaat, Directie Noord-Holland, kamer D 534, kantoorgebouw "Schonenvaart", Toekanweg 7 te Haarlem.

Bovendien zijn de stukken in te zien, buiten de kantooruren, bij de Milieudienst Amsterdam, echter uitsluitend na een (minimaal 2 dagen van tevoren) telefonisch gemaakte afspraak. Telefoonnummer: 020-5513981 of 020-5513983.

INSPRAAK

Opmerkingen met betrekking tot de gewenste inhoud van het M.E.R. kunnen tot 30 maart 2002 worden ingediend en moeten worden gericht aan:

Het college van Gedeputeerde van Noord-Holland, Postbus 123, 2000 MD Haarlem.

INFORMATIE

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de heer J. Brokke van Rijkswaterstaat te Haarlem (tel.: 023-5301301 of 023-5301018) of de heer A.H.G. Willems van de provincie Noord-Holland (tel.: 023-5143897).

BIJLAGE 2**Lijst van inspraakreacties en adviezen**

nr.	Persoon of instantie	plaats	datum	
1.	Vereniging onderzoek Flora en Fauna	Wageningen	28-03-2002	
2.	Milieufederatie Noord-Holland	Zaandam	29-03-2002	